

Metody zpracování dat ze senzorů

Obraz z kamery a hloubkoměru

Pavel Krsek, Vladimír Petřík, Libor Wagner

březen 2021

- ◆ Matematický popis transformací
- ◆ Obraz z kamery a barevný prostor
- ◆ Segmentace a popis oblastí
- ◆ (Matematický model kamery)

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Zkoušeli jste již spusti prostředí?

- A Ne, zatím jsem se k tomu nedostal
- B Ano, na svém počítači
- C Ano, vzdáleně z Linuxu
- D Ano, z Windows

Byli jste úspěšní (pokud jste se pokusili) ?

- A Ano
- B Částečně
- C Ne

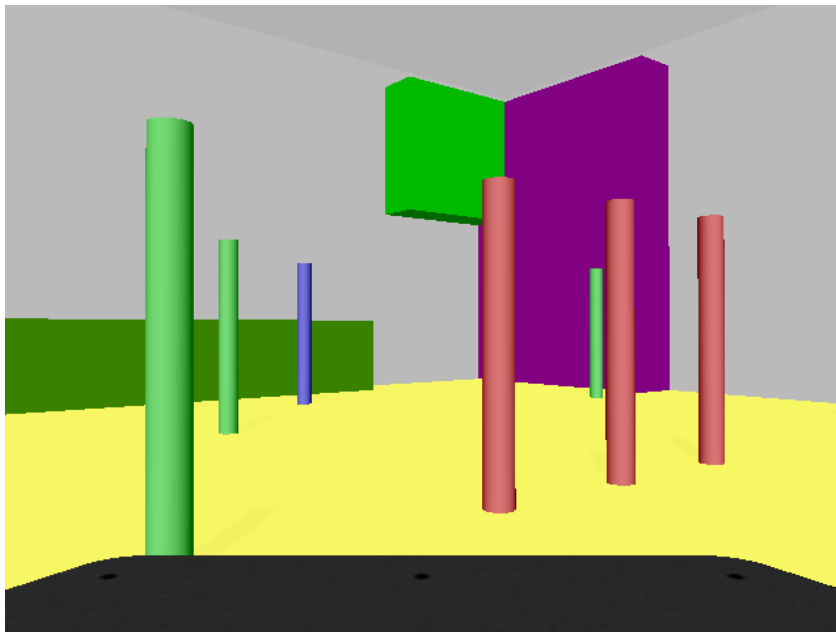

1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	14
15	16
17	18
19	20
21	22
23	24
25	

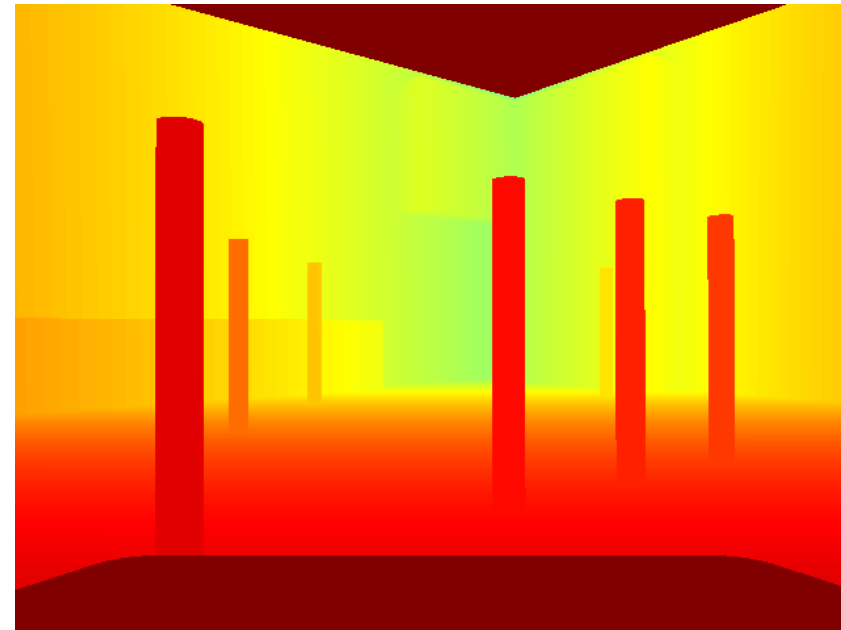

Důležité senzory

- ◆ Microsoft Kinect (Intel RealSens)
 - RGB kamera (640x480)
 - 3D hloubková kamera (640x480)
- ◆ Nárazník v přední části

RGB snímek

Hloubkový snímek

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

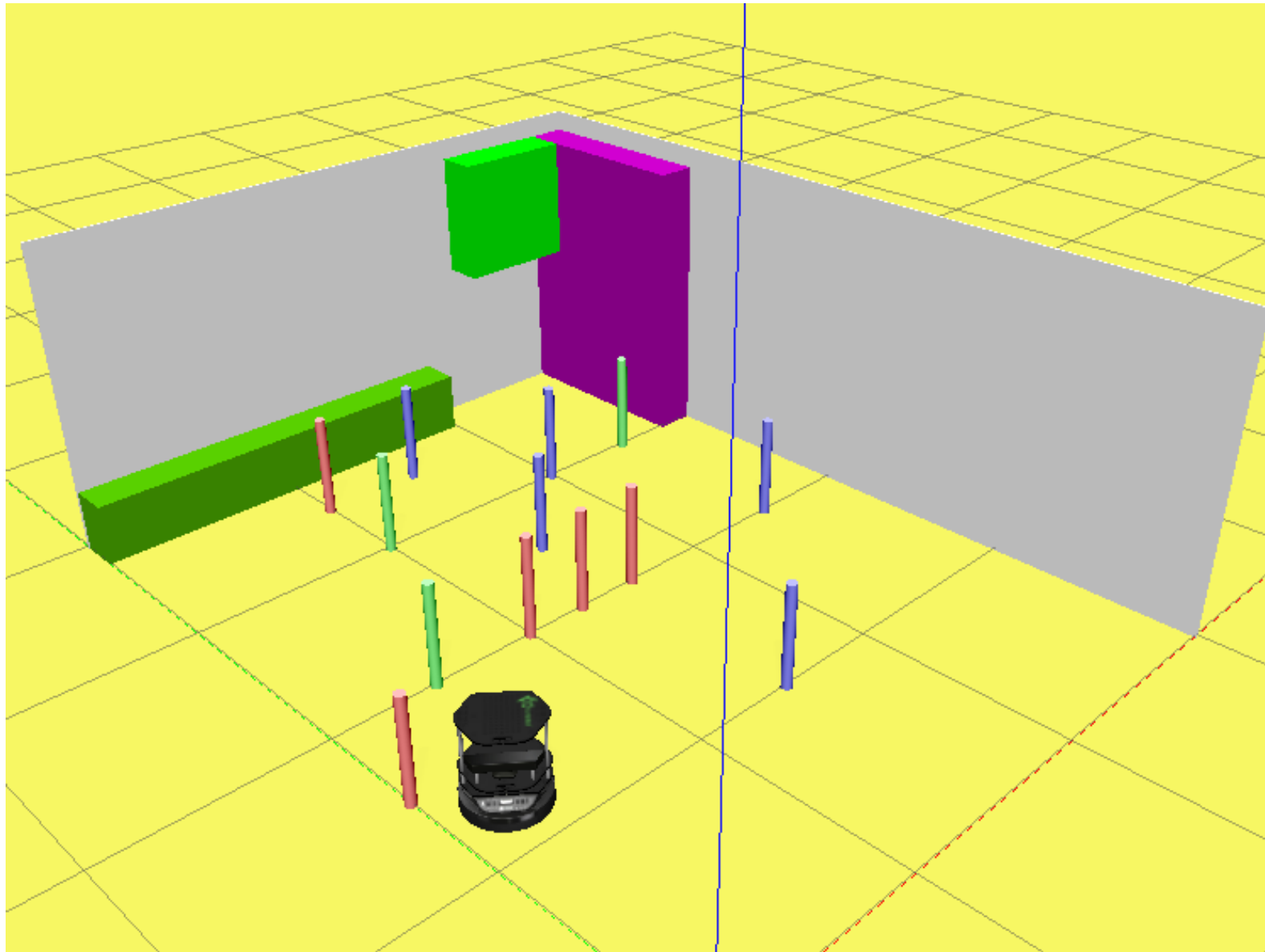
17 18

19 20

21 22

23 24

25

Simulátor **Gazebo**

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Matematické vztahy

bod, vektor, rovina, transformace,
homogenní souřadnice

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Eukleidovský prostor (kartézský prostor) $\mathbb{R}^2, \mathbb{R}^3$, ortonormální báze

$$\mathbb{R}^2$$

$$\mathbb{R}^3$$

Bod v prostoru

$$\mathbf{p} = [x, y]$$

$$\mathbf{p} = [x, y, z]$$

Lineární transformace

$$\begin{aligned} x' &= ax + by + c \\ y' &= dx + ey + f \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} x' &= ax + by + cz + d \\ y' &= ex + fy + gz + h \\ z' &= ix + jy + kz + l \end{aligned}$$

Maticový zápis

$$\mathbf{p}' = \mathbf{R}\mathbf{p} + \mathbf{t}$$

$$\mathbf{p} = [x, y]^T, \mathbf{p}' = [x', y']^T$$

$$\mathbf{R} = \begin{bmatrix} a & b \\ d & e \end{bmatrix}, \mathbf{t} = [c, f]^T$$

$$\mathbf{p}' = \mathbf{R}\mathbf{p} + \mathbf{t}$$

$$\mathbf{p} = [x, y, z]^T, \mathbf{p}' = [x', y', z']^T$$

$$\mathbf{R} = \begin{bmatrix} a & b & c \\ e & f & g \\ i & j & k \end{bmatrix}, \mathbf{t} = [d, h, l]^T$$

\mathbf{R} se nazývá transformační maticí a \mathbf{t} je translační vektor.

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Máme dvojici vektorů v \mathbb{R}^3 : $\mathbf{p} = [p_1, p_2, p_3]$, $\mathbf{q} = [q_1, q_2, q_3]$

Vzájemný úhel dvou vektorů - Skalární součin

Skalární součin: $\mathbf{p} \cdot \mathbf{q} = p_1q_1 + p_2q_2 + p_3q_3 = \|\mathbf{p}\| \|\mathbf{q}\| \cos \alpha$

Úhel vektorů:

$$\cos \alpha = \frac{\mathbf{p} \cdot \mathbf{q}}{\|\mathbf{p}\| \|\mathbf{q}\|}$$

Vektor kolmý na dvojici vektorů - Vektorový součin

Vektorový součin:

$$\mathbf{p} \times \mathbf{q} = \mathbf{n} \|\mathbf{p}\| \|\mathbf{q}\| \sin \alpha$$

$$\mathbf{p} \times \mathbf{q} = \begin{bmatrix} p_2q_3 - p_3q_2 \\ p_3q_1 - p_1q_3 \\ p_1q_2 - p_2q_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & -p_3 & p_1 \\ p_3 & 0 & -p_2 \\ -p_1 & p_2 & 0 \end{bmatrix} \mathbf{q}$$

Normálový vektor:

$$\mathbf{n} = \frac{\mathbf{p} \times \mathbf{q}}{\|\mathbf{p}\| \|\mathbf{q}\| \sin \alpha}, \quad \|\mathbf{n}\| = 1$$

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Definice: Uspořádanou n -tici čísel $[h_1, h_2, \dots, h_n]$ nazýváme homogenními souřadnicemi bodu $\mathbf{p} = [p_1, p_2, \dots, p_{n-1}]$ v \mathbb{R}^{n-1} pokud platí že $h_1/h_n = p_1$, $h_2/h_n = p_2$, ..., $h_{n-1}/h_n = p_{n-1}$, kde p_1 až p_{n-1} jsou kartézské souřadnice bodu \mathbf{p} .

Vlastnosti homogenních souřadnic

- ◆ Rozšíření prostoru $\mathbb{R}^2 \Rightarrow \mathbb{R}^3$ resp. $\mathbb{R}^3 \Rightarrow \mathbb{R}^4$
- ◆ Popis bodu není jednoznačný: $\mathbf{p}_H = [h_1, h_2, \dots, h_n] \sim \lambda[h_1, h_2, \dots, h_n]$, $\lambda \neq 0$
- ◆ Převod z/do homogenních souřadnic

$$\begin{aligned} \mathbb{R}^2 & & \mathbb{R}^3 \\ \mathbf{p} = [u, v] & \Rightarrow \mathbf{p}_H = [u, v, 1] \\ \mathbf{p}_H = [u, v, w] & \Rightarrow \mathbf{p} = \left[\frac{u}{w}, \frac{v}{w} \right] \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \mathbb{R}^3 & & \mathbb{R}^4 \\ \mathbf{p} = [x, y, z] & \Rightarrow \mathbf{p}_H = [x, y, z, 1] \\ \mathbf{p}_H = [x, y, z, w] & \Rightarrow \mathbf{p} = \left[\frac{x}{w}, \frac{y}{w}, \frac{z}{w} \right] \end{aligned}$$

- ◆ Lineární transformace souřadnic

$$\mathbb{R}^2 : \quad \mathbf{p}'_H = \mathbf{P}^{3 \times 3} \mathbf{p}_H \qquad \mathbb{R}^3 : \quad \mathbf{p}'_H = \mathbf{P}^{4 \times 4} \mathbf{p}_H$$

- ◆ Afinní transformace souřadnic

$$\mathbf{p}'_H = \begin{bmatrix} \mathbf{R} & \mathbf{t} \\ \mathbf{0}^T & 1 \end{bmatrix} \mathbf{p}_H$$

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

\mathbb{R}^2 - přímka

\mathbb{R}^3 - rovina

Parametrické vyjádření (parametry s, t)

$$u = u_0 + a_1s$$

$$v = v_0 + a_2s$$

$$\mathbf{p} = \mathbf{p}_0 + \mathbf{a}s$$

$$x = x_0 + a_1s + b_1t$$

$$y = y_0 + a_2s + b_2t$$

$$z = z_0 + a_3s + b_3t$$

$$\mathbf{p} = \mathbf{p}_0 + \mathbf{a}s + \mathbf{b}t$$

Obecná rovnice (maticově v homogenních souřadnicích)

$$au + bv + c = 0$$

$$\mathbf{A}\mathbf{p}_H = \mathbf{0}, \text{ kde } \mathbf{A} = [a, b, c]$$

$$ax + by + cz + d = 0$$

$$\mathbf{A}\mathbf{p}_H = \mathbf{0}, \text{ kde } \mathbf{A} = [a, b, c, d]$$

Normála \mathbf{n}

$$\mathbf{n} = [a, b] / \sqrt{a^2 + b^2}$$

$$\mathbf{n} = [a, b, c] / \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}$$

Vzdálenost Δ bodu \mathbf{p}_1

$$\Delta = \frac{|ax_1 + by_1 + c|}{\sqrt{a^2 + b^2}}$$

$$\Delta = \frac{|ax_1 + by_1 + cz_1 + d|}{\sqrt{a^2 + b^2 + c^2}}$$

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Parametrické vyjádření (parametr s)

$$\begin{aligned} x &= x_0 + a_1 s \\ y &= y_0 + a_2 s \\ z &= z_0 + a_3 s \end{aligned} \quad \equiv \quad \mathbf{p} = \mathbf{p}_0 + \mathbf{a}s$$

Průsečík dvou rovin (řešení soustavy lineárních rovnic)

$$\begin{aligned} a_1 x + b_1 y + c_1 z + d_1 &= 0 \\ a_2 x + b_2 y + c_2 z + d_2 &= 0 \end{aligned}$$

Řešení soustavy homogenních lineárních rovnic (SVD)

- ◆ Soustava rovnice: $\mathbf{A}\mathbf{x} = \mathbf{0}$, matice \mathbf{A} je známá, hledáme řešení $\mathbf{x} \neq \mathbf{0}$.
- ◆ SVD dekompozice: $\mathbf{A} = [\mathbf{U}|\mathbf{U}_0]_{m \times m} \begin{bmatrix} \mathbf{S}_{n \times n} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \mathbf{0} \end{bmatrix} [\mathbf{V}|\mathbf{V}_0]_{n \times n}^T$
- ◆ Vektor \mathbf{V}_0 je pravým singulárním vektorem odpovídající nulovému vlastnímu číslu matice \mathbf{A} . Řešením je $\mathbf{x} = \mathbf{V}_0$.
- ◆ Pokud matice \mathbf{A} nemá nulové vlastní číslo a \mathbf{V}_0 odpovídá nejmenšímu z nich pak řešení $\mathbf{x} = \mathbf{V}_0$ minimalizuje normu $\mathbf{A}\mathbf{x}$.

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Obraz z kamery

Pořízení obrazu a jeho reprezentace

1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	14
15	16
17	18
19	20
21	22
23	24
25	

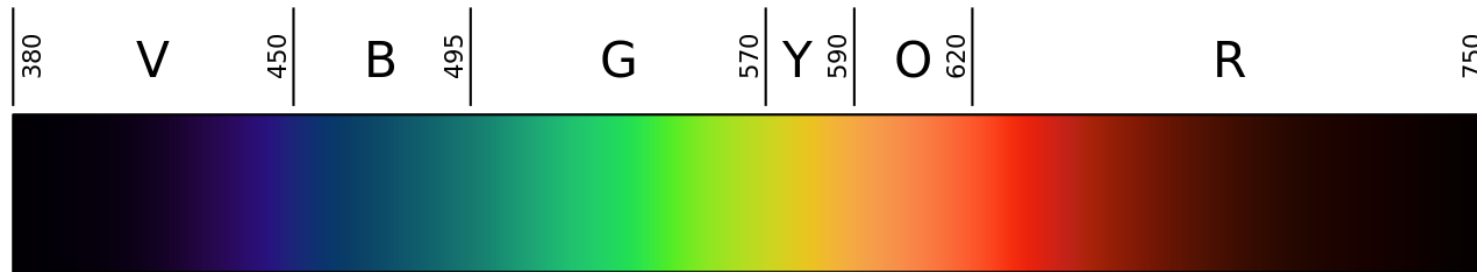

Světlo = elektromagnetické záření

Viditelná část spektra: 390–760 nm (390–790 THz)

Parametry záření:

- ◆ Frekvence záření (vlnová délka) je detekována kamerou nepřímo.
- ◆ Amplituda (intenzita) je přímo kamerou snímána.
- ◆ Polarizace (příčné vlny) se využívá prostřednictvím polarizačních filtrů.
- ◆ Fáze má význam pouze pro koherentních zobrazení (holografie, interferometrie).

vlnová délka uvedena v nanometrech [nm]

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

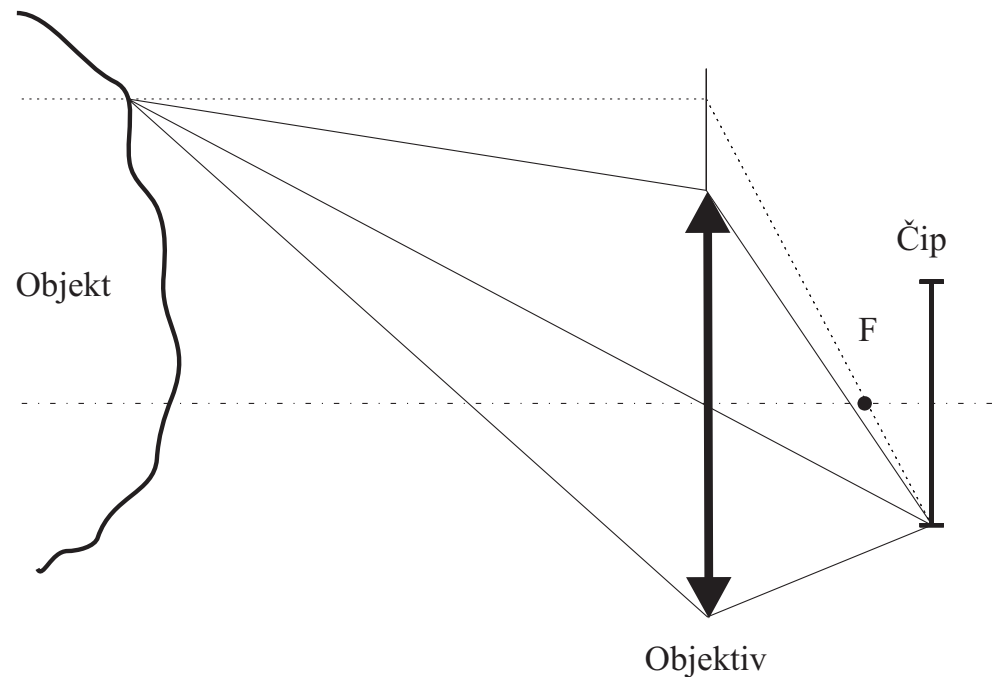

Klasický objektiv

- ◆ Vzdálenost objektu \gg ohnisková vzdálenost.
- ◆ Objektiv modelujeme jako tenkou čočku (středové promítání)

Vznik obrazu

- ◆ Světlo se odráží od povrchu objektu.
- ◆ Odražené světlo promítá objektiv na čip (snímač).
- ◆ Snímač převádí světlo (fotony) na elektrický signál.

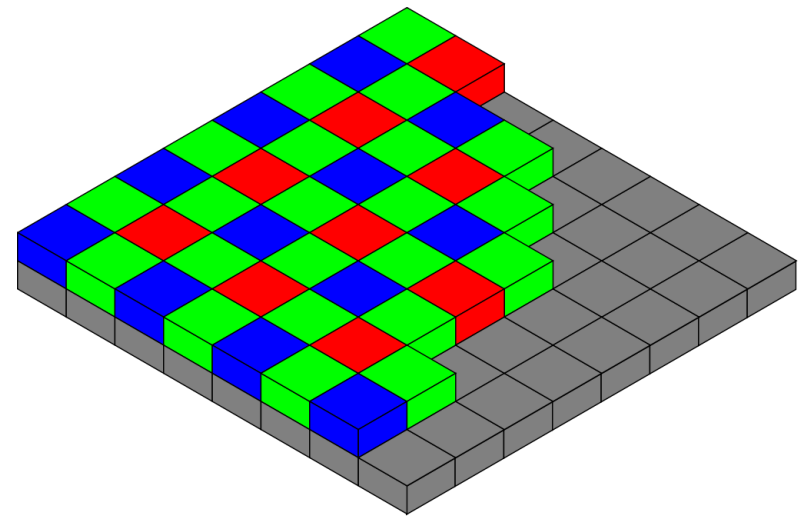
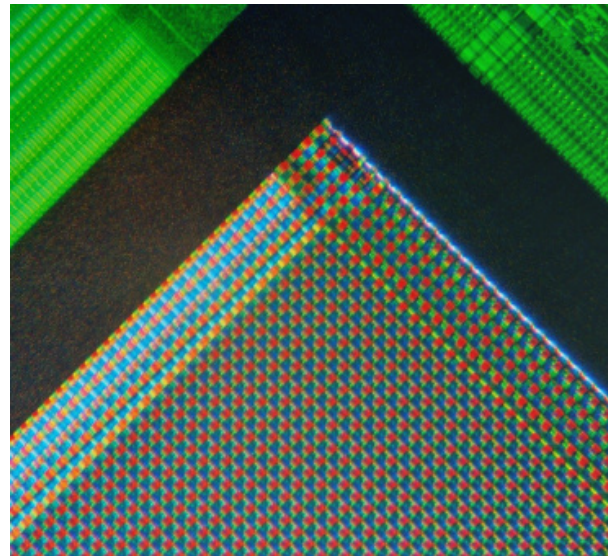
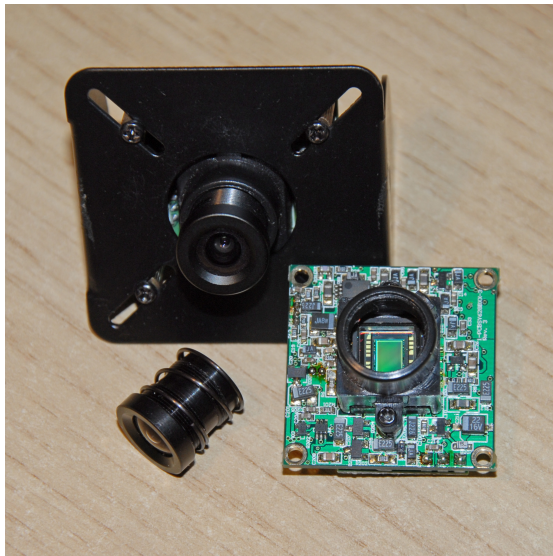

1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	14
15	16
17	18
19	20
21	22
23	24
25	

Obvyklá realizace snímače

- ◆ Snímač se skládá z jednotlivých citlivých buněk - obrazových bodů.
- ◆ Dopadající světlo (fotony) se v polovodiči mění na nábojové páry (elektron-díra).
- ◆ Nábojové páry se ve statickém elektrickém poli mění na proudové impulzy.
- ◆ Impulzy jsou po dobu expozice integrovány nabíjením/vybíjením kondenzátoru.
- ◆ Obrazové body tvoří pravoúhlou síť se stejnými rozestupy v obou směrech.

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

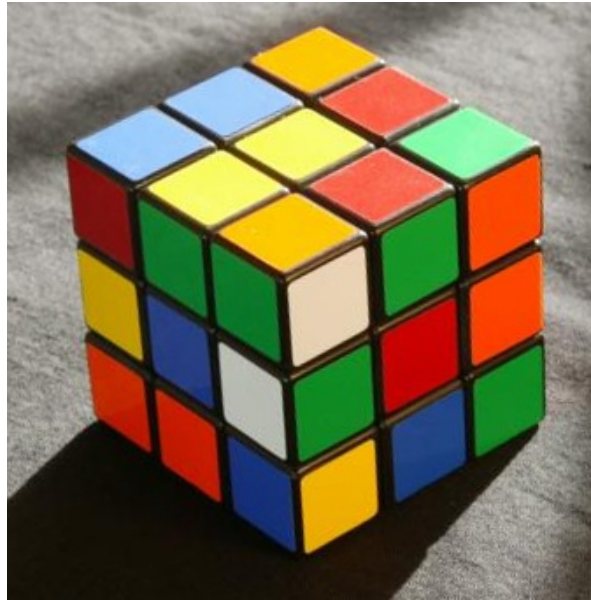
23 24

25

Rubikova kostka

- ◆ Osvětlená sluncem.
- ◆ Stín zprava osvětlen navíc žárovkou.
- ◆ Různé nastavení vyvážení bílé.

Barevné spektrum

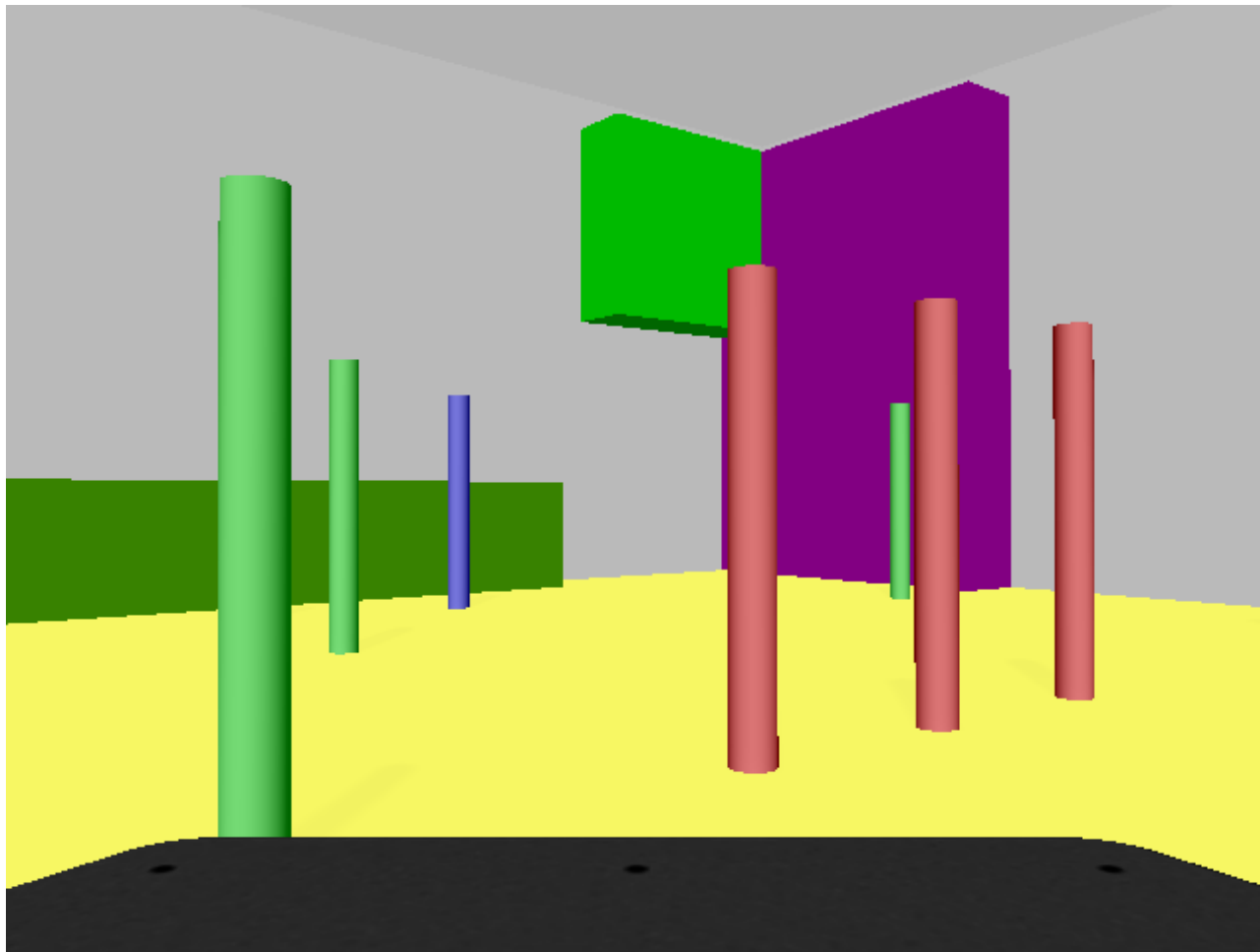
- ◆ Osvětlené sluncem.
- ◆ Stín vlevo osvětlen navíc žárovkou.

1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	14
15	16
17	18
19	20
21	22
23	24
25	

RGB snímek


```
I = turtle.get_rgb_image()
```

```
element = I [řádek, sloupec, barva] ∈ ⟨0; 255⟩
```

```
barva ∈ [0, 1, 2] ≡ B, G, R
```

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Segmentace a popis objektů

Prahování v prostoru HSV, spojitě oblasti,
popis objektů

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Princip segmentace

- ◆ Podstatou je rozdělit obraz na popředí (objekty zájmu) a pozadí.
- ◆ Výstupem segmentace je binární obrázek.
- ◆ Obrazové body popředí/pozadí jsou obvykle reprezentovány log. 1/0.
- ◆ Existuje řada různých metod segmentace

Příklady segmentačních metod:

- ◆ Prahování (tresholding)
- ◆ Shluková analýza (K-means)
- ◆ Hranová detekce (edge detection)
- ◆ Narůstání oblastí na základě podobnosti bodů
- ◆ Aktivní kontury (active contours)
- ◆ Statistické metody (Markov random fields,...)

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

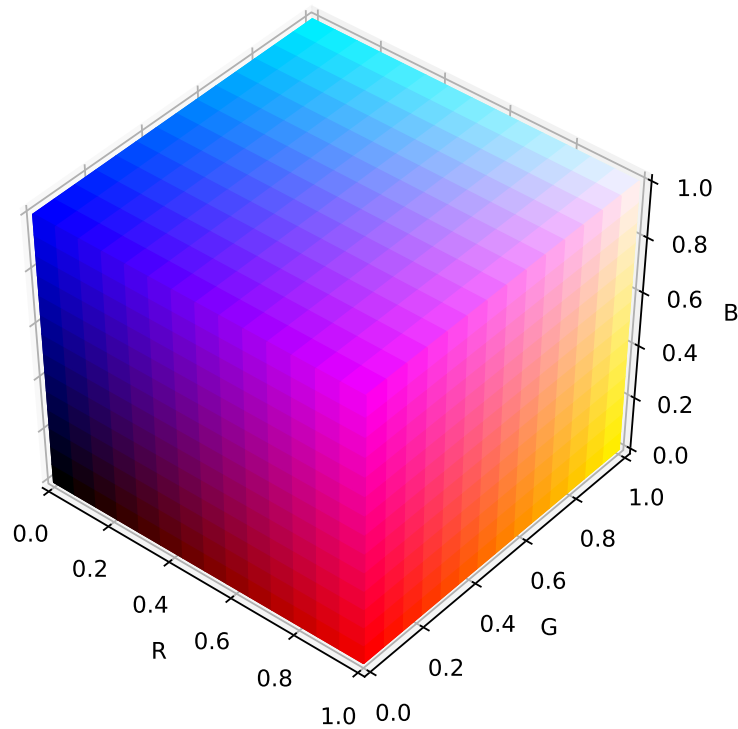
21 22

23 24

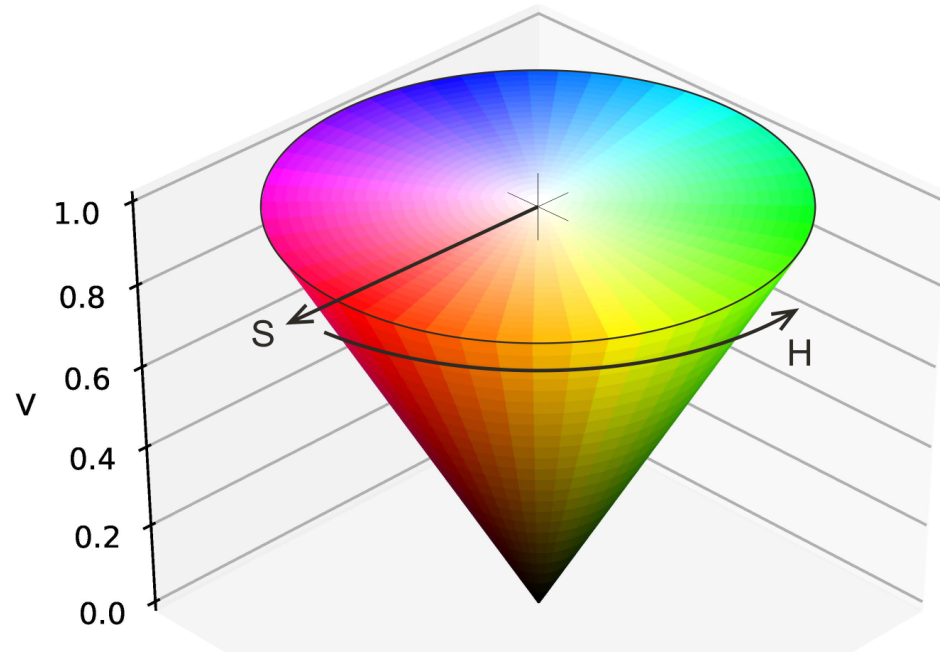
25

RGB

HSV

- ◆ Red - intenzita červeného kanálu.
- ◆ Green - intenzita zeleného kanálu.
- ◆ Blue - intenzita modrého kanálu.

- ◆ Hue - odstín barvy odpovídá dominantní vlnové délce (spektrální barvě).
- ◆ Saturation - sytost barvy popisuje, jak je barva vzdálena od neutrální šedé/bílé.
- ◆ Value - hodnota jasu vyjadřuje kolik světla barva odráží.

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

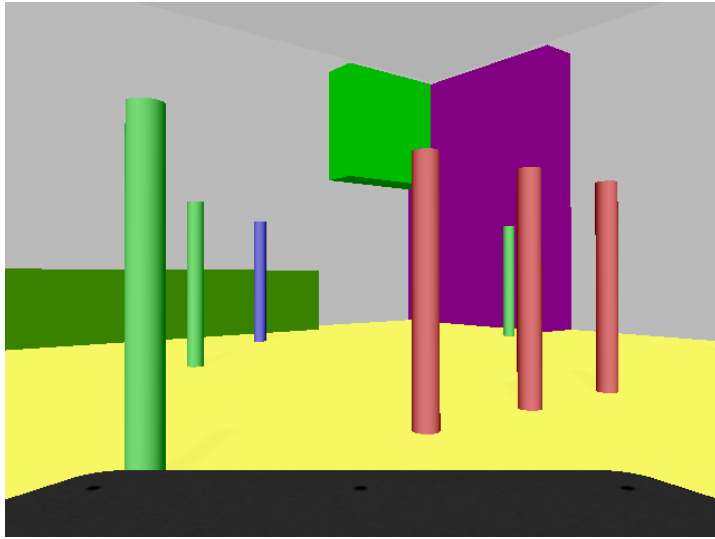
21 22

23 24

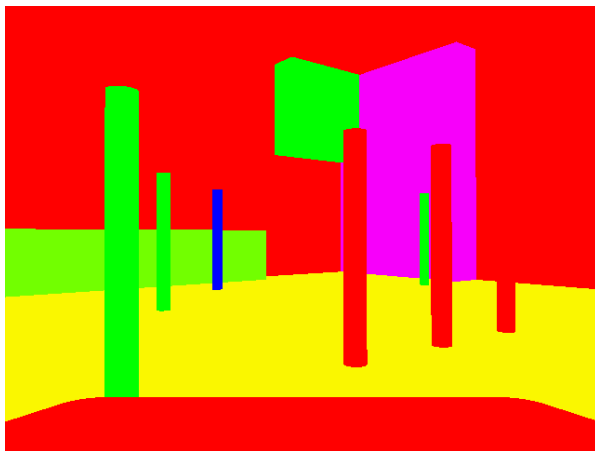
25

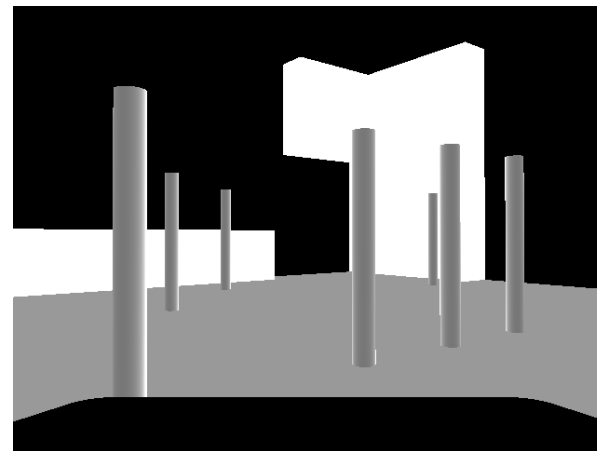
element = I^{HSV} [řádek, sloupec, barva], barva $\in [0, 1, 2] \equiv H, S, V$

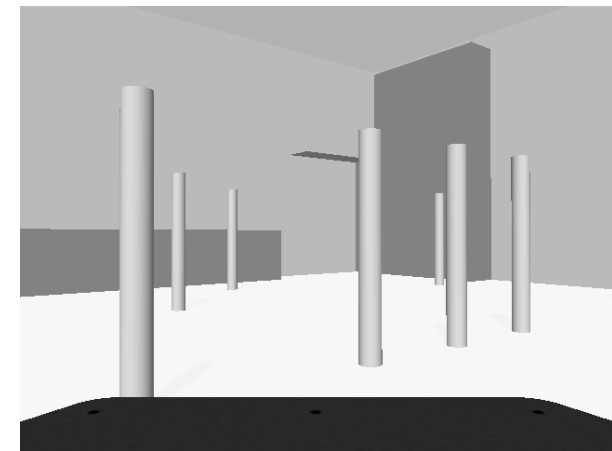
	BGR	HSV
Modrá:	[255, 0, 0]	[120, 255, 255]
Zelená:	[0, 255, 0]	[60, 255, 255]
Červená:	[0, 0, 255]	[0, 255, 255]
Bílá:	[255, 255, 255]	[0, 0, 255]

$H \in \langle 0; 179 \rangle$

$S \in \langle 0; 255 \rangle$

$V \in \langle 0; 255 \rangle$

Převod z RGB do HSV

```
hsv = cv2.cvtColor(im, cv2.COLOR_BGR2HSV)
```

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Segmentujeme na základě barvy hledaného objektu.

◆ Zvolíme referenční barvu (zelená)

$$I_{ref}^{BGR} = [45, 130, 55] \rightarrow I_{ref}^{HSV} = [56, 167, 130]$$

◆ Definujeme podmínky

1. Odstín barvy je podobný referenční:

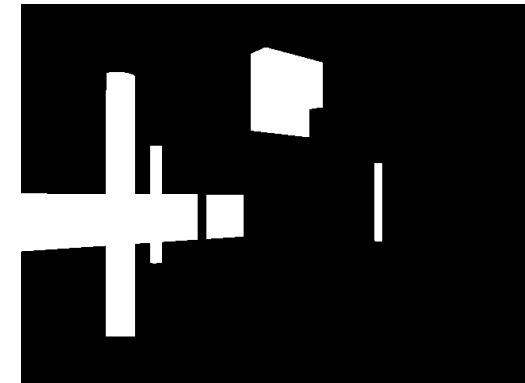
$$|I_{ref}^H - I^H| < t_1$$
2. Tmavé oblasti (nejistá barva) nejsou popředím:

$$I^V > t_2$$
3. Hledané objekty jsou barevně saturované:

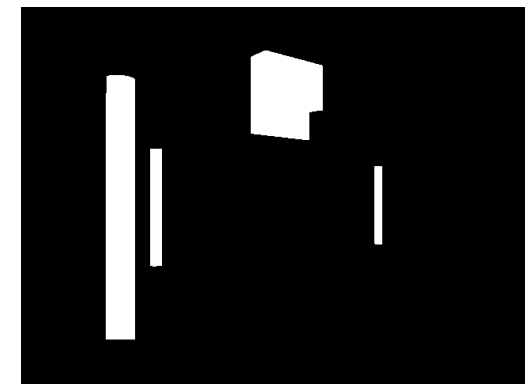
$$I^S > t_3$$

◆ Stanovíme jednotlivé prahy

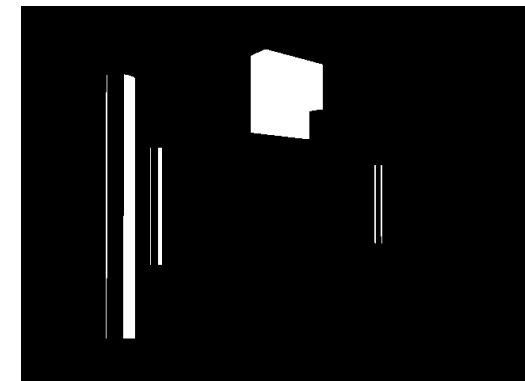
- Prahý nastavujeme na základě výsledku segmentace
- Vždy nutno testovat na větším počtu obrázků (různé podmínky)

Mírný práh

Optimální práh

Přísný práh

1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	14
15	16
17	18
19	20
21	22
23	24
25	

- ◆ Vstupem je binární obraz (pozadí/popředí)
- ◆ Výstupem je obraz s indexy (labels) spojitých oblastí
- ◆ Obrazové body každé spojitě oblasti jsou označena vlastním indexem
- ◆ Spojitost oblasti: 4-okolí, 8-okolí

Realizace v OpenCV

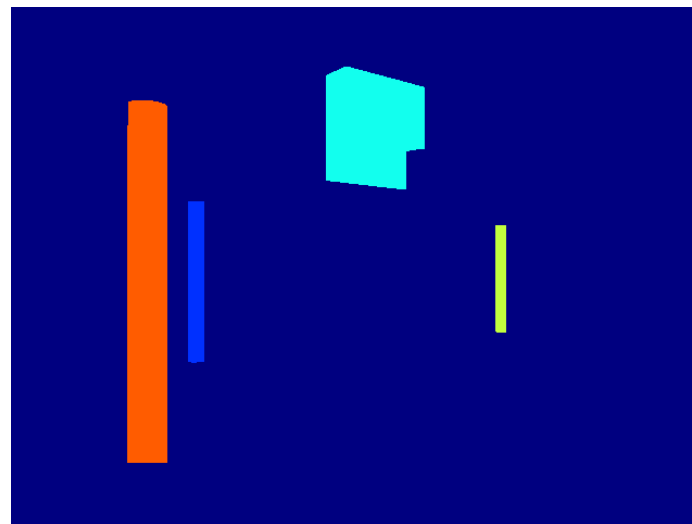
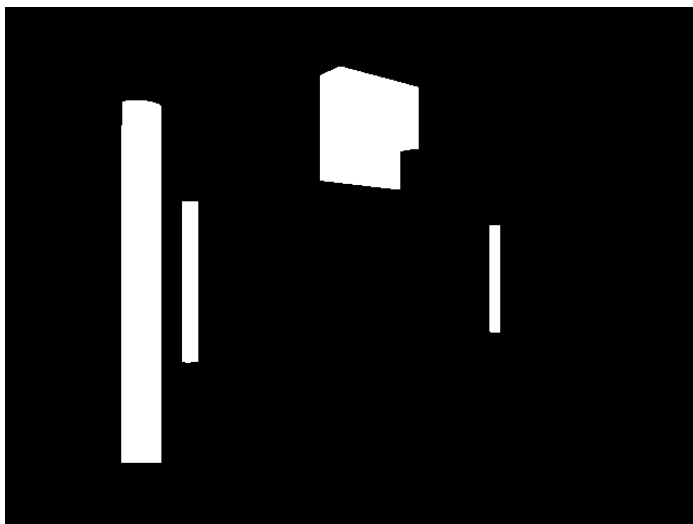
```
out = cv2.connectedComponentsWithStats( binary_mask.astype(np.uint8) )
```

out[0] ... počet oblastí, out[1] ... obraz s index oblastí

out[2] ... parametry oblastí [bod nejvíce vlevo, bod nejvýše, šířka, výška, plochy],

out[3] ... střed / těžiště oblasti.

PZOR: První oblast je pozadí (index 0)

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

OpenCV počítá většinu parametrů na základě obrysu (countour).

```
img_map, contours, hierarchy =
    cv2.findContours(interest, cv2.RETR_EXTERNAL, cv2.CHAIN_APPROX_NONE)
cnt = contours[k]
```

Parametry spojitých oblastí (Area & Contour Properties)

- ◆ Plocha S a obvod O

$$\text{Kompaktnost (compactness)} = \frac{O^2}{S}$$

```
area = cv2.contourArea(cnt)
lng = cv2.arcLength(cnt, True)
```

- ◆ Střed oblasti (těžiště)

```
M = cv2.moments(cnt)
cx = (M['m10']/M['m00'])
cy = (M['m01']/M['m00'])
```

- ◆ Momenty spojitě oblasti

$$m_{pq} = \sum_u \sum_v u^p v^q I_b(u, v)$$

$$\mu_{pq} = \sum_u \sum_v (u - \bar{u})^p (v - \bar{v})^q I_b(u, v)$$

```
x,y,w,h = cv2.boundingRect(cnt)
```

- ◆ Nejmenší opsaný obdélník (strany a, b)

$$\text{Pravoúhlost (rectangularity)} = \frac{a \cdot b}{S}$$

```
rect = cv2.minAreaRect(cnt)
box = cv2.boxPoints(rect)
```

- ◆ Konvexní obal (plocha H , obvod)

$$\text{Členitost (solidity)} = \frac{S}{H}$$

```
hull = cv2.convexHull(cnt)
```

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

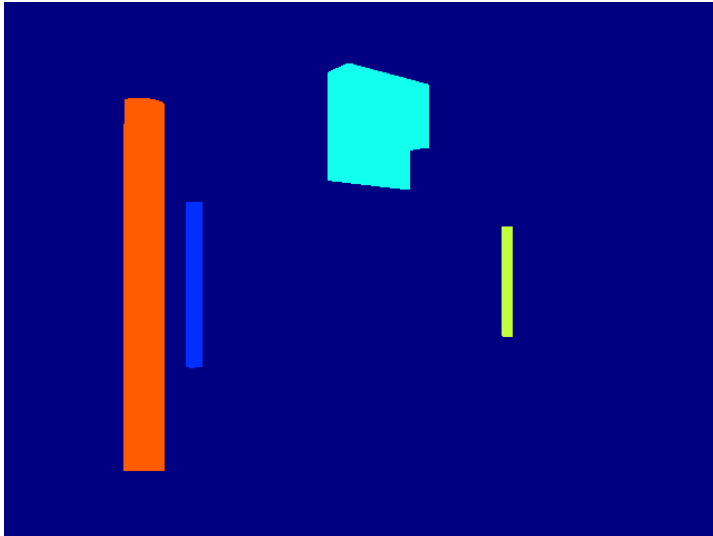
21 22

23 24

25

Základní parametry poskytuje “labeling”

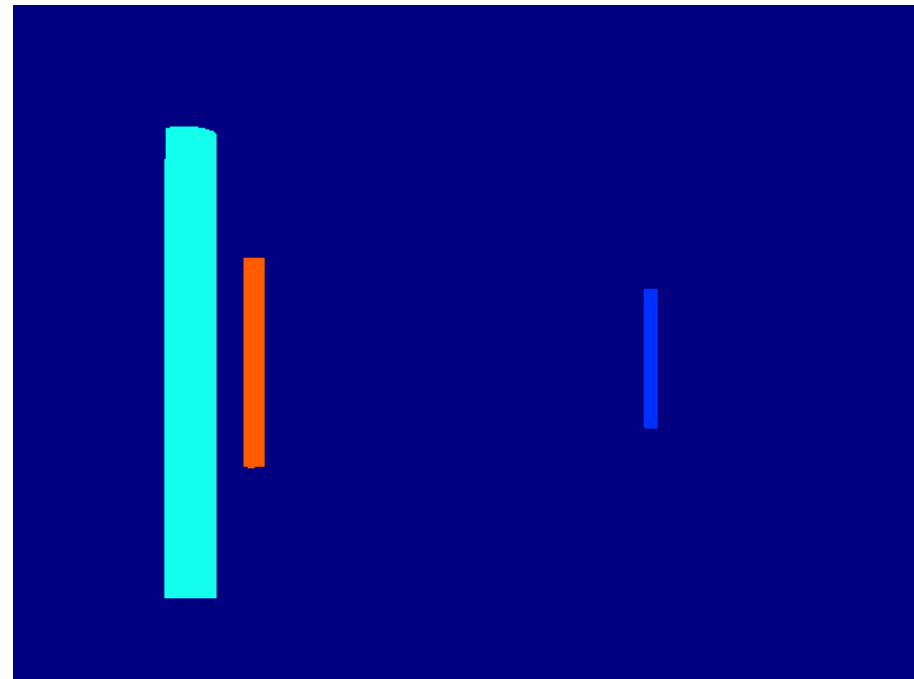
Parametry oblastí:

$[-, -, \text{šířka}, \text{výška}, \text{plocha}, c_v, c_u]$

[0, 0, 640, 480, 283019, 328.30, 242.70]
 [290, 55, 91, 113, 8664, 331.70, 110.80]
 [107, 86, 37, 334, 12303, 125.00, 253.22]
 [163, 179, 15, 149, 2225, 170.00, 252.67]
 [446, 201, 10, 99, 989, 450.50, 249.95]

Identifikace objektů

- ◆ Hledané objekty relativně velké.
- ◆ Stanovíme podmínku na plochu:
 $S > t_4$
- ◆ Sloupky jsou v obraze svislé a tenké.
- ◆ Stanovíme podmínku na poměr šířky výšky: $\frac{h}{w} > t_5$

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25

Zpracování obrazu

[Sonka1993] Mialn Sonka, Vaclav Hlavac a Roger Boyle. *Image Processing, Analysis and Machine Vision*. ISBN: 978-0-412-45570-4, Springer US, 1993.

[Zanuttigh2016] Pietro Zanuttigh, Giulio Marin, Carlo Dal Mutto, Fabio Dominio, Ludovico Minto a Guido Maria Cortelazzo. *Time-of-Flight and Structured Light Depth Cameras: Technology and Applications*. ISBN: 978-3-319-30971-2, Springer, 2016.

Houghova transformace

[DudaHart1972] R.O. Duda a P.E. Hart. *Use of the Hough transformation to detect lines and curves in pictures*. *Communications of the ACM*, 15(1):11–15, 1972.

[Ballard1981] D.H. Ballard. *Generalizing the Hough transform to detect arbitrary shapes*. *Pattern Recognition*, ISSN: 0031-3203, 13(2):111 - 122, 1981

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25